

בראתי יצר הרע ובראתי

תורה תבלין

A Sha'arei Tefillah Publication

29 Parker Blvd. Monsey, NY 10952

Shabbos Parshas Va'era - ראש חודש שבט תש"ס

January 8, 2000

לכל זמן ועת

4: 44 - שקיעה/יום השבת	4: 25 - הדלקת נרות
5: 34 - זמן קריאת שמע/מ"א - 9: 06	זמן קריאת שמע/מ"א - 9: 06
5: 56 - צאת הכוכבים/מוצש"ק	זמן קריאת שמע/גר"א - 9: 42
לשית רבינו תם - 5: 56	

מדעת עליון

אלא ראשי בית אבותם בני ראובן בכר ישראל וכו' (ו-יד)

לכאורה יש להקשות, מדוע כאשר הזכרו כאן שמות בני ראובן ושמעון, נאמר בהם, "אלא ראשי בית אבותם בני ראובן", אולם אצל בני לוי, נאמר "ואלה שמות בני לוי", בלבד? מהו ענין ה"שמות" של בני לוי, שדוקא בהם נאמר ל' זה?

אלא, ביאר השל"ה הקדוש, הגמור"ר ישעיה הלוי הורביץ זצ"ל, שכידוע, שבט לוי לא היה בגלות, ולוי ידע דבר זה ורצה להשתתף בצרת הציבור. מה עשה? קרא שמות לבניו על שם הגלות. דהיינו, גרשון - ע"ש כי גרים הם בארץ, לא להם. קהת - ע"ש ששיניהם קהות. מררי - ע"ש וימררו את חייהם. לפיכך, נאמר בהם "ואלה שמות בני לוי".

מכאן ילמד אדם להשתתף בצרת הציבור אע"פ שאין הצרה נוגעת אליו. וכן הודיע השי"ת למשה רבינו, "אהיה אשר אהיה" - אהיה עמם בגלות זה, אהיה עמם בגלות אחרת, ערש"י שם. ואיתא בשמות רבה "שאמר הקב"ה למשה, לך אני מודיע, להם איני מודיע". כלומר, מה שאמרתי "אהיה אשר אהיה", לך אני מגלה. אבל לישראל לא תאמר רק "אהיה" פעם א', שלא לצערם ביותר. והודיע השי"ת הצער למשה, כדי שישתתף בצרת ישראל.

והפליתי ביום ההוא את ארץ גושן..... לבלתי היות שם ערוב וגו' (ח-יח)
למה כתוב דוקא בפסוק הזה "והפליתי", דזה פשיטא שהמכות לא היו על

ויחזק ה' את לב פרעה ולא שמע אליהם וכו' (ט-יב)

Hashem hardened Paraoh's heart to prevent him from relenting and freeing Bnei Yisroel. This poses a problem. We are aware that man's entire existence in this world is to exercise free will. If so, how could Hashem deprive Paraoh of his free will and chance to do teshuvah?

R' Eliyohu Dessler ZT"L clarifies this. The ultimate goal of punishment is for a person to learn from his experiences and return to Hashem. But there is a pitfall: If a person stops doing evil only because of his tribulations, when they pass, he is likely to return to his previous wrongdoing. Hashem therefore, enables the Rasha to harden his heart in the face of yisurim - tribulations, so that he will not repent. This makes it possible to learn from his hardships and to repent from his own free will.

This, in essence, is what Hashem did for Paraoh. He provided him with the courage to reject the impact of the ten מכות - plagues. Had he repented, it would have then been a true teshuvah. But Paraoh did not withstand the test and continued his evil ways even after the yisurim left him, thus proving that his regret during the Makkos was not genuine.

הוא היה אומר.....

R' Boruch of Medzibozh ZT"L would say:

"How pleasant is the world if we do not subjugate ourselves to it and how difficult it is if we do!"

R' Mendel of Vorki ZT"L would say:

"I was always thrilled to discover seforim which instructed on how to combat the Yetzer Horah, until I realized that the Yetzer Horah also read these books and would develop new tactics."

R' Yisroel Ba'al Shem Tov ZT"L would say:

"Every person has an occasional urge to really do teshuva, however, some people drown out that urge in liquor!"

SPONSORED BY

THE SIMONOVITZ BROTHERS AND FAMILIES

For information, sponsorship or dedications, call 914-362-4380.

The man was veritably trembling with excitement and anticipation as he placed the four notes on the four corners of the table. R' Yosef Dov looked around, and mockingly cupped his hands around his mouth. "Chaim!" he called out to his little son, who promptly entered the room, picked up the four twenty five ruble bank notes - and deposited them into the bowl. "Well, there you have it! The notes are in the middle of the table just as I said," the Rov declared.

The wealthy miser howled in protest. "That's not fair! There was no miracle involved in this."

"No miracle?" the Rov mocked, good naturedly but with a touch of pointed rebuke. "You think that getting one hundred rubles for charity out of you is not a miracle?" Everyone had a hearty laugh, and the wealthy man, duly chastened and remorseful, left without any ill feelings.

TORAH GEMS

והצלתני אתכם מעבודתם וגאלתני אתכם בזרוע נטויה וכו' (ו-ו)

Hashem promised to redeem *Bnei Yisroel* from Egypt. The word *redeem* really means to buy someone's freedom with money, which implies that the Jews would be ransomed through an exchange of money or other valuables. With what did *Hashem* intend to buy their freedom?

Explains **R' Dovid Feinstein Shlit"a**, the Egyptians deserved all the plagues they received because of the unfair hardships they imposed on *Bnei Yisroel*. Therefore, the suffering the Egyptians endured from the *makkos* was a debt they owed. Had they released the Jews when *Hashem* first told them to, He would not have punished them and their debt would have been forgiven. This willingness to forgive the debt of the Egyptians was the payment with which *Hashem* planned to redeem His people.

As it turned out, however, the Egyptians did not let *Bnei Yisroel* go willingly until after the final plague of בכורות - *Plague of the first born*, at which time they thought they would all die, as states in the *posuk* "כי אמרו כלנו מתים" - *For they said we are all dying*. Had they not freed the Jews at that point, they may indeed have died, as they so richly deserved. Thus the sparing of the lives of the Egyptian tormentors, was the actual "payment" that they received in exchange for the freedom of the Jewish people.

בני ישראל כלל, אבל שהקב"ה יאמר בפירוש "והפליתי" אצל המכות, לא נמצא, כי אם כאן?

אלא הסביר הגמ"ר יהושע ליב דיסקין זצ"ל, דהנה כאן במכת הערוב לא ברא השי"ת חיות חדשות כמו שמצינו שברא עוד צפרדעים או שברא כנים או ארבה וכדומה, אלא גזר הוא ית' וצוה שכל מקום שיש חיה רעה סביב למצרים, מהארי והדוב והנמר וכו', יבואו לערי מצרים. א"כ מסתמא גם סביבות ארץ גושן היו גם כן יערות וחורשין מהסמוכים שמה, ובודאי נמצאו שמה כל מיני בהמות וחיות רעות, שגם הם הוצרכו ללכת לערי מצרים על דרך ארץ גושן דוקא.

ובכ"ז עברו החיות האלה דרך ארץ ההיא, ולא הזיקו את בני ישראל כלום, על כן כתיב "והפליתי את ארץ גושן" - כלומר, אף שיעברו דרך שמה, מ"מ לא יהיה ניזוק אף אחד מישראל, מה שאין כן אצל שארי המכות שלא היו שייך זה.

מעשה אבות....סימן לבנים

ויקרא גם פרעה לחכמים ולמכשפים ויעשו גם הם חרטומי מצרים (ז-יא)

The story is told about a wealthy man in the town of Brisk, who would constantly refuse to contribute to any of the community charities. His reputation as a miser preceded him wherever he went and soon enough, a complaint about his penny-pinching ways reached the ears of the Rov of Brisk, **R' Yosef Dov Halevi Soloveitchik ZT"L**, the **Beis Halevi**. The next time they met in his home, the Rov steered the conversation to the subject of the Egyptian sorcerers described in the *posuk*, who were able to mimic some of Moshe Rabbeinu's miracles. The rich man revealed that he was cynical about all of this, and doubted that anyone could perform either magic or miracles.

"Why do you say that?" R' Yosef Dov asked casually, ignoring the affront to the Torah. "It's not so difficult, even I can perform miracles. I will gladly do so right now, but only if you are willing to donate one hundred rubles to the community charities." The skeptical man accepted the challenge.

"Very well," said the Rov, adjusting his tone to the event. "I will now show you that if you place four twenty five ruble notes on each corner of this table, I will need to utter just one single word - and the money will find it's way into the bowl at the center!"